

F A N E

п е т р ѣ

МІНІСТРЪ, ІМІНІСТЪ ПОЛІ ЛІТЕРАТОРЪ.

№ 39.

ЖОІ, 27. СЕПТЕМВРІЕ.

1851.

А Д Р Е С А Р Е А
Епіскопъзій ротън ал діечесій Оръдане
ВАСІЛІЙ ЕРДЕЛІ
кътър комітетъ „Ревнівпі Фетіделор Ротъпе“
din Брашов.*)

Прé опорате Комітет!

Дипъртъшіте фінд ші въ mine статвеле
пептъръ „Ревнівпі Ф. Р. спре ажъторізл кресчерь
фетіделор ротън сераче“ ші адресареа кътъ фе-
менеа челе аматоре de отеніре, пре към ші про-
вокареа міе прип DBіїле въстре, спре днаіттареа
ачелъ ашеземъп indrentatъ, салть іmima чеа
de въкврі, възънд къ, прекъм аічъ да пої ръвна
віпевоіторілор роіані тай твлт іестітъте пептъръ
ажъторізл кресчерь орфелінелор ро-
мане маl de твлт аіз езат ші ачеле din zі дп
zі въ твлт фолос ал пацівпі постре фртос дп-
флореск, аша ші сімъзя чел тай поія, прекъм а-
девърат паціонал аша ші отеніск, фъръ дпдоіааль
de твлт тіпп дп пептъріле DBостре къ асемене
саl доръ къ тай таре флақъръ аргеторіз, спре
фапте пацівпі постре ші отеніск фолосітобре
саl стърпіт ші, прип ачела, дптрепріндереа ачеаста
преаформбсь ші твлт фолосітобре саl дпфіїндат.
Симјірі ші фапте дптръ адевър прé поіяле ші
de пацівпіа ротанъ, пептъръ кареа, афаръ
de въквріа ші алінарае консчіїпде, къ аічъ тръйт
ші фъкът челе de ліпсъ пептъръ пацівпіа постстр
ші отеніма, фъръ de a въпа алъ добънд сеаl
фаль дешартъ, чі пітмай добъндіреа ші перфен-

цівпіа скопъзій дптрепріндереі Востре, каре é ре-
сплътиреа чеа тай таре а фъкъторілор de віне ві
каре атът дп віаца ачеаста есте деплінъ тъп
гыіере, кът ші din воло de тортьпіт петрече пе
чей че фак вóіа Domnulzій ші піліпеск къ фапта до-
рінда дзлчей сале пацівпі ші а отенірі, ші дзлчє
подзрі веді сечера din остеелеле DBостре прип
квіїпідіоса ладъ ші твлдътіреа дптрещеі постре
пацівпі ші віпекввъптареа пеподілор пострай.

Пептъръ ачеаста пз аіп дптръзіят дпндатъ а ші
провока къ чеа тай кълдэрбъсъ дпдемпіаре пе тот
клеркъ тей, ка спре ачест скоп се adspne ажъторіз
фолосітобрі, ші те паште пе дпшелетобре спеме,
къ песте скрт тіпп се ва адазіе кътъва колектъ,
кареа din тіпп дп тіпп а віо стръпнє пе вóіа
піззі.

Іаръ ші пъль атючі дееспре партеа чеа, спре
днаіттареа скопъзій ачествіа формос, трітіт къ о-
касівпіа ачеаста 100 ф. адекъ: зна свъ Ф. т. к.
dopind ка, дзпь віпекввъптареа лзі Dsmpezej, се
потъ ші тай дп коло чева адазіе.

Дзпъ ачесте, дпцелегънд din статвеле ші а-
дреселе DBостре, тóте кыіле, подзріле ші тезло-
чірле спре дптетіеера ті кресчереа дпстітътъ-
літ ачестві къ тóтъ сіргвіпца ші дпцелепдіпіеа
а фі алесе аша, кът ачелора чева тай ввп асе а-
дазіе авеа се пóте; еў кътъ ачесте зп снат дп-
дръспек а адазіе, спре а кърві пріміре въ ші рог,
адекъ пекврматъ статорічіе дп зелъ DBостре;
къчі пітіт есте, къ фъръ статорікъ коллакіре
зелъ речеште ші 'ші перде сконза 'доріт.

Длісъ еў DBостре пептъръ дптрепріндереа а-
чеаста предорітъ ші поіялъ ші дп пішеле тутъ-
рор ротанілор пострай de аічъ, дзпдевъ феркілте
твлдътіре, въ пофеск dela Dsmpezej съпътате
дптреща ші віаца дпцелевгать, каре въ е пече-
саріе спре ферічтареа ші дпфлоріеа пацівпі
ротън.

* Комітетъ Р.Ф. Р. трітісесе ла Еселяндіа
Са D. Епіскоп о респектбсь рогаре пептъръ ші-
зочіреа зпні колекції дп фавбріа орфелінелор,
дзпъ към се трітісесе ші ла тоді Епі ротън din
Австроіа.

Іар спре консолідараа ші подіреа остеелор
ДДвостре нз воіз днчета а чере de све дарў ші
вінеквъптаре; іар пре вірата вірціне Maria о
воіз рога ка се фіь патрона інстітутів ачествіа
фешеск ші се днкъ пиртрэ рягъдівеле вістре
днайнтеа філакі съх Домівлі ші тънтиорівії
пострэ Ісус Христос!

Бінеквъптаре лії Dombnezeш ші драгостеа
теа чеа архіпъстореаскъ се фіе ші съ ръмънъ
къ Домівіе Вістре.

Датѣ дн Opadie-Mare 31. Август 1851.

Бінне воігорів

Васілів Ерделі т. п.

Епіскоп роан гр. кат. ал Opadie-Mare.

ші кресчіпескаа зел, ші даторіа падіональ de a а-
жіата креечерера орфеліелор падіоне постре, чеі
атът de ліпсіте de асемене інстітуте, се фачет
чеа маі статорнікъ фъгъдівіцъ днайнтеа лії Dzey:
інтикъ днтрепріндеера ачеаста о вом' стръпіе
на ередітате ла фіеле, пепотеле ші стръпіпботеле
постре, дн токта ші не ачеаші латъ вазъ не каре
о ам' днченіт, фъръ чеа маі издіпъ деосевіре
конфесіональ; пзмаі Te рогът нз тот респекта
Ещелентісіме на, прекват de cine аї днченіт а
претерце къ есепіал de пъріпіе ажітъторів ші
спріжініторів: аша се Te indspri нз пзтіпіаді дн-
філакіцъ а не спріжіні ші дн фіторів філакордіріе
постре, асептънд респілтіре дела черів ші деда
стерна меморій, кареа о ва пъстра резпівіеа
дн анале сале.

Пентрэ адеверінда пріміріл контрівітівій Ес-
челепдіе Тале de 100 ф. зла сътъ ф. т. к. не
зъш опоре, не лънгъ челе пречесе*) а алътвра
ачі вієтандія дела комітет, астептънд къ чеа маі
сігъръ днкредініяре еффектваре апромітереі пріп
органза Есч. Тале, ші маі черънд вінеквъптареа
Архіпъстореаскъ решъпет съртъндії съпдіта
дреантъ

Брашов, 7/15 Септемвр 1851. Комітета шла.

Овсервъдіпі за докумінтеа історіе din
Лгош, прівітбрэ ла прівіледіїе дістрік-
телор: Лгош, Себеш, Мехадіа, Халма-
гіз, Крашова, Берсавіа Комеатыа ті
Іадіа.

(Люкієре.)

Нз съ поате ретъчепі вітежіа Съкілор съв-
демірсіл революціе треніте дн Бънат арътатъ,
къчі грынд адевърія, прекват арматиа үпгіреаскъ
а добыудіт о таре днсбледіре, аша тоина днпъ
деклараціа таціїарілор, днтрэ останій лор — Съ-
кілі ерад чеі маі не авілі; — ла фзгъ днсъ ерад
чеі маі върваді, ші съ поате съвра ка пасъріле,
арпнак ківеріде, артеле ші відеі din спате, апоі,
занде пзера лор de фзгъ, ле третвра пзшка дн тъпі
ка фрънза de плоп, кънд да de пепт къ фрът-
дії поштре. Съкіл маі деміл сънт деспре ероіс-
тва лор ивноекідії. Тврдії дн кроніка Бгаріей

*) Bezi таціїпіреа певлівъ дн пр. Газетеи
73.

да кап 62 скрів, въ вътвъндъсъ рецеле Геиза ал
Ила къ поетділ, пре съквіл, карій ера юндатинації а
щерце юнайтє да осте, аномітъя потаръ ді пъ-
тенште тишель, пептъръ къ, кът сај юнчептъ ръс-
коіза къ поетділ, съквіл юнодать ръпсъръ фуга къ
тоци. Дечі аdevърата оріцінь а ачестор прівеленії,
пънъ ажта нъ съ штіе. De с'ар афла вреzi па-
тристът съши деа остеаала ді архівеле Трансільва-
нії сај але Bienç, фъръ юndoіаъ с'ар пътэ афла
нъ пътai пріма оріцінь а ачестор прівеленії, чи
ши ажратъ дескрипте а марціпілор Бъннаталві, кон-
скріптеа попоралъ, прекътши а фамілілор пові-
літаре таі юнспілітаре, нъ альтіпілітаре ші а Ко-
теділор віде Котеділор, прекътши а директорілор;
пътеле сателор ші але орамелор, пріп каре въпъ-
дулії поштгір таре с'ар юнваквра. — Такъ ші
ачеаа сперандъ не пътреште, къ фіind прівліецил
ачесте юнайтє de adзнараа дела Флоренція ді а-
нвз 1441 ді віацъ, врео кътева съте де апі, ессі-
стъпд аіча ждіката Баптілві сај а комітелві ші
а віде комітелві, дела каре съ фъчё апельдівпела
ждіделе Къріе, апої ма пресенція рецелві орі кът
de не къспліпітъ съ фіе фост процедвра ждіді-
ческъ, тотвъш кавзеле апелате п'аі пътвт а се
тріміте спре ревізіе пріп грайв, чи ді скрі, апої
de ші съпвпем, къ процедвра а декврс ді літва
латіпъ, тотвъш нъ е юndoіаъ къ ажвзеле проце-
дурелор, прекът кътє въ контракт, тестамент, облі-
гдівпе, юппъкъдівпе, таі въртос кънд ера ворка
de въпврі ші сате повілітаре, сар афла ші ді літ-
ва ромъпъ къ літере латіпе, че къ атът таі вър-
тос кредем, къ не тімпвреле ачеле фапатіствъа
реліціонарів ді Бъннат нъ съ веде а фі стръвътвт,
къ ді тоате прівліецил деспре преодітє піч въ
къвъпът нъ съ adзче а мінте.

3. Штійт лакрв есте, къ юппърадій юнстрейнізъ
дела sine кътє о діръ сај врео парте din ea пріп
тестаменте, късъторій, сај алте трактате, прекът
ај фъкът твркъл къ Бъковіна, Бесарабія, ші твлді
алді; — дечі ді віртвтєа прівліецилор ачестора
пічі Маiestатеі реценшті ај фост өртат а деспърді
ачесте 8 дістріктврі дела олалть ші а юнстрейна
анвз сај тоате дела корона Бъгарієї. Къмкъ Бъ-
ннатл а къзът съв пріпчіпатъл Трансільванії, а-
чесаста аша съв юнчиплат. Фіind чеартъ юнтръ
Фердинанд ші Заполеа пептъръ тропъл Бъгарієї,
Бъгарія de съв ај алес de реце пе Фердинанд, чеа
din жос къ Трансільванія ші Бъннатл, din лікъръ
вое пе Заполеа. Аша ші съв бршъторій ліл Za-
полеа, пріпчіпіл Трансільванії, Бънтулії къ Тран-

сіванії, ка ші къ фрадій лор, въкърос сај юнре-
блат, прекътши астъзі ај апріпс dopindъ, зіс-
ліві пріпчіпат а се юнпърътеск ва юнрезна
сперандъ къ гъвернъл постръ пъ пътai din прівліда
терітегор падізпел ромъпъе, чи ші пептъръ таі таре
секрітате а тропъл юнпърътеск ва юнрезна
къпітанатъл ромъпъеск din Бъннат, каре ажта съ ва
юнфіпца, къ Трансільванія; къ логіка пътвраль ді
контра кърея пічі о політівъ пъ поате съвсіста,
пофешите ка пре амічіл пострій, de а кърора кре-
динъ съптом юнвіпні, аколо съв адзчет, ка ді
тімпъл de лісъ ші съ погъ ші съ воіаскъ къ а-
тъта таі таре ане серві ші ане ажта ді съвта
казесь а съсдіпірій тропълв! Еївор пътга атвича дакъ
тіжлобчеле къвіпчосе лі съ вор da la тъпъ, ші аша
ді вон юнпърерпіч; вор воі а не ажта атвичеа,
дакъ пріп фачері de віне, рекъпосачере ші твлдъ-
тире вор късітці. Аша ај юзікат ферічіліл пре-
дечесорі Аї касеі ді презент юнпъръдігоаре,
анвте:

Ді прівліецил рецелві Ladislaus ла анвз 1457
дат ді Bienç, се адзче а мінте, къ ромъпілор пептъ
ачеаа лі съ даі аша de тарі ші фртвоасе пре-
рогатіві, пептра ачесаа лі съ юнпредіпцаз тóте
въндріле повілітаре, ждідікціа чівілъ ші твлітарь,
прекътши тоате четъділ ші се апроітіе недеспър-
діреа а zicelор 8 дістріктке, ка къ вітє юнтръ сіме
пътєрі къ атъта таі віне съ пітвіа кредин,
дібосе сале сервіді; аша даръ ачеаа съпт аdevъ-
раді інімічі тропъл юнпърътеск, карій дрепт-
лор поастре черері кътвасъ а съ бпвпе.

Ачесте 8 дістріктврі ај фост коропале прекът
ај фост Iaziria ші Къманія, дісъ къ дрептврі
твтл таі фртвбосе de кът челе din зрмъ; чи прі-
вінд ла юнделесял zicelор dіпломе съ поате зіче
къ ді ачестеа з дістріктврі din Бъннатл ромъпъеск
ај domпt o Formъ de демократіе, фіind къ de опі
че дрепт ворва ді еле, дітъл повілій, ждекъ-
торій ші дірекъторій, апої tot попорзл ромъп се
фаче de ачела пъргаш, ші аша нъ фъръ темеїв
сокотім, къ пегоделе пъкліко — політіче — твлітаре
ші економіческіе dістріктелор сај adminіstrat пріп
адзпъръ цеперале сај партікъларе, din повілі, din
дірекъторій, ка ші din репресентанціи комітетълор
коістъгоаре; аша даръ, фіind къ, діпъ леділе Бъ-
гаријеї повілітатеа пе тоці дірекъторій съв дела На-
латію юнчеппіл, нъп ма чел таі de презврътъ ж-
рат, ia алес пріп реставраді; фіind къ таі de
парте, дісъс пріпвасе прівліецил, повілій ромъп
din Бъннат се рекъпоск de adevъраді повілі аї Бъ-
( )

рапієи: язмінат съ веде къ повілітатеа ѣп презпъ къ репресентациї попорялї ротъп, преквт пра комітеле саѣ банвл лор, аша ші пра віде комітеле ші тодї дірегъторії съї пріпеставарадії і аѣ алес.

5. **Л**іпгра дрептвріе маестратіче але рецелві **Б**югарієї чел de къпетенії есте, а dona саѣ дърві філлор де патрій віне терітадї тошії ші сате. **Л**іп аdevър ѣп о царь екопомікъ, квт е **Б**югарія, се квпрінд тоате взвітьціїле ші вістеріїле не пътъп, світ пътъп ші ѣп апъ. Къ донаціїле ші праа фретбосе прерогатіве повілітаре аѣ фост ѣпредніе аша, кът ла піч о ціпти ѣп Европа ѣп асеменеа град нз саѣ афлат. Къг de таре треввіь dap се фіе фост ваза ші авторітатеа ротъпілор din Бъпат, кънд еї аѣ фост ѣп старе абліга ші не реції **Б**югарієї ла ачееа, ка дѣпъ ѡпцелесвя пріве- ленілор пімені стрып съ квтезе а дърві сате ші тохії, фъръ пътai ротъпілор, саѣ пра карій, пеп- твріе крідічосеа лор сервіціврі ротъпілі de віне терітадї ѣп вор квіосче? Дрептвл ачеста піч пація тагіаръ пріп вгла са de агр саѣ пріп алте леці леаѣ къштігат. Съ зічет къ пація тагіаръ съв реції de съпделе съв нз а сімдіт ачеста ліпсъ, преквт нз e de ліпсъ пре вп пъріпте ал обліга, ка спре фій съї ѣп фачері de віне таї твль прі- віндъ съ аівъ de кът спре алдії, къ ачеста вп пъ- ріпте ші аша фаче; ліпсъ дѣпъ че **Б**югарія ѣп пе- ріодъл a Шлеа ші a Шлеа къзѣ ѣп стрыпне тъпн, праа віне леар фі пъріп а обліга пра реції съї ла аша kondіції, чі съ веде къ нз леаѣ фост ѣп пъттере. Дрепт ачееа афліт леці ка ввпвріе пові- літаре полопілор ші венедіапілор съ нз се квтезе а се da, даръ алтор стрыпі преквт славілор, во- хемілор ші алтор аѣ пъттв ші саѣ ші дървіт вв- нірі венкіштарате.

De unde ші ачееа съ веде, къ пріп декврсъл a 6-леа ші 7-леа сът de an, фінд ачесте прівелей ѣп аса ѡптречітє ѣп Бъпат, твлте фамілії пові- літаре ротъпешті саѣ domnі de пътъп къ тарі тошії, сате ші аввдї саѣ афлат, din каре ѣп тім- піл пресент піч таа квіопитем. Не ла ѡпчептвла сътєи a 18-леа аѣ таї фост впеле стрыпчіте фамілії векі, къчі пе весеріка **Л**ігтошлї чеа вв- търпъ ші акт съ чітеште ѣп піатръ твіать а- частъ ѡпскріпдіе: „Edificata est haec Ecclesia per Ioanem Racz de Mehadia, Districtum Lipa, Lugos et Caransebes supremum Praefectum Anno 1726.“ Adeкъ саѣ ръдікат весеріка ачеста пріп Ioane Raу de Mexadia, тареле префект ал дістріктелор Ліпо- веї, **Л**ігтошлї ші ал Карапсевешлї ла апъл 1726.

Лікбр de тіpare е, къ пе весерікъ православнікъ саѣ съферіт пъпъ ѣп тімпіл презпент ачеста іер- тікъ ѡпскріпдіе ѣп літва латіпъ, дѣпъ тра ші гона літерілор постре ші а літвей стрътошешті. Дечі пъкватъ ачест de тоарте таї тързіл саѣ ѣп- дрептат, везі d'omne, ші ѣп весеріка **Л**ігтошлї чеаа пос pedikat de Гавріль Гвріанѣ, ѣп апъл 1772 съ афль о ліпгъ ѡпскріпдіе пъпъ астгъї ѣп літва сървейаскъ; ші тір къ нз саѣ афлат пъпъ актма та **Л**ігтошан ѡпскріпдіт, каре къ вп пътн de столь съ астгъне потківеле ачесте рвціпіт. —

De ші ѣп ачесте дістріктє коропале саѣ дъ- рвіт ротъпілор віне терітадї ввпвріе повілітаре, то- твіш февдалітатеа ѣп еле пептврі съпвши піч кът а фост асвірігобе, къ преквт ші din ачесте прівелейї, даръ таї въртос din амелві Георгіе Ра- коді лътвріт съ веде, съпвши нз аѣ фъквт ровоте, чі пътai статвлї, ѣп лок de контрівдів аѣ дат- зеckiala; аша дар dominілор de пътъп ротъпілі аѣ фост лътвate пътai съпвделе прерогатіве пер- сопале, а жвдіка кавселе съпвшілор съї; венефі- цівріе регале, пътъпівріе алодіале ші пътвріде. Фінд дістріктеле ротъпешті пеесте tot Бъпатвл, афаръ de комітатъ Торонталвлї, лвпці, даќъ, дѣпъ ѡпцелесвя ачестор прівелейї, ввпвріе по- вілітаре пътai ротъпілор саѣ ші ачелора пра карі еї de віне терітадї ѣп вор квіопіште аѣ пъттв а се дърві; фінд къ ѣп комітатъ Торонталвлї- піч о тъпъстіре de лецаа ръсърітеванъ астъз съ афль: чіпе съ піте ѱndoi къ ввпвріе челор шае тъпъ- стірі din Бъпат саѣ дървіт de кътврі реції **Б**югарієї пътai ла черереа ші пептврі терітеле ротъпілор, ші аша піціе ротъпешті? **Л**іваете de веніреа сървілор ла апъл 1693 тóте ачестеа тъпъстірі ѣп- презпъ къ ввпвріе лор de акм п'ї есістат; ввпв- ріе тъпъстірілор съпт ввпвріе повілітаре ші фъръ donaції рещеаскъ нз саѣ пъттв къштіга; de че дар нз сът ѣп старте сървії піч дела вна тъпъстіре a Бъпатвлї а продвче dіплома donaціоналъ саѣ фіндіоналъ? къ дела веніреа лор de 157 de an нз e тімп преа ліпг піч къ а фост de атвпчі пъпъ ѣп пресент ѣп Бъпат врэп ръсъвії ѣп баре се фіе арс, саѣ періт тóте літерілор donaціонал. Зіче- вор сървії: de че нз аратъ ротъпій астфел de до- кумент? **Л**іпсъ de unde ам пъттеа пої аръта, даќъ сървії пріп віклештг аѣ ввпвріе тóте тъпъстіріле, тóте епіскопатвріе, ѣп презпъ къ архівеле лор. Бъпвріе ачесте саѣ dat тъпъстірілор **Л**іваете de твлте секвле ші din векіме, пъпъ ѣп презпент, ѣп тóтг цара, саѣ з тъпъстірілор саѣ алтор корпо-

ръчній саѣ ші фаміліелор прівате форте пушкіне діпломе donadionale ші foundationale аѣ ръмас пъстрате. Прівеленіїле ачасте дестял тілітевазъ пептгрб рошъпій дп казза тънъстірілор вънатиче, ші въп e Dmnezev дп каре сперът, къ ші алтеле тай лътвріт доктменте дп прівінда ачаста кът de кврънд вор еши ла лѣтінъ.

5. Съ веде тай de парте din прівеленіїле ачасте, къ ромъпій din Бънат дп формъ де гардъ падіональ аѣ фост тоді остані ті къ пре кът дірегъторій аша ші тоді спішшій аѣ пъртат арте, аѣ автат каш, тілідіе къльреацъ ші підеастръ. Ачи нѣ не иndoim, къ ла ачеаста тілідіе, кашіла rapda падіональ, літва de команда а фост чеа ромъпій. Маѣ е дпсъ квпоскът лаікъ къ Бънатъ ачаст ромъпеск а фост пын de четъці, din каре актма пытai рvine съ тай въд; прекът а Ліповій, а Тімішорій венѣ, а Легюшлій, а Карапесев-швлій, четатеа Жидиорій, а Терговій, а Гътае алгі Іерзліе а Чаковій, а Вершевлій, а Нагокблій, дп каре ла апза 1840 сав афлат 72 вані de аврші de аркіnt de не тімпъл ротапілор, карі съ афълъ астъзі дп твзевл din Пешта. Дірегъторій тілітърешті прекът ші комендандій четъділор тоді ромъпій аѣ фост, дпсъ деспре ачаста de алтъ датъ тай пре ларг съ ва ворбі.

ЧЕРКІБЛАРІОЛІ

Давѣ епіскоп ромъп din Блажів кътъ свордінадій съ пъсторій свфлетесчі.

Опораді дп Христос Фраці!

Къ сете ам dopіт, ка ла дптрареа шеа дп по-варніка а діечесеі ачастеі таре ші птмероіе, шіе престе вреднічіа шеа, din асквпсле але лаї Dmnezev сіфатгрб ітпісь дерегъторій, се ве ам' фанъ не тоді, ка ла олалтъ съ не свътвітъ деспре тревіпціоселе тіжлочірі, пріп каре стареа весе-річей постре чеа твзат апъсать с'ар тай рідіка ші ла о тай къзетъ інфлоріе ші ферічіе дпнълда; — дпсъ вітрецелетімпълі дппрежврърі дела тóть а-часта амеа dopіre т'аѣ дпнедекат, de тнде актм пытai дп скрісв ве салуетъ не тоді; ка не ю-відій тей фій, ші dъndsvve пъріпцеаска бішквън-таре, къ тóтъ търія ве провок; ка авъпд дпнітіеа огілор' дпната даторій, каре аді прітіто ка съ гріжіді пептгрб віпеле свфлетелорій пъсторіе Фр.

Вóstre дпкредінціате, фъръ дормітаре съ пріві-гіаді дппрецівра търтей лаї Христос, ка съ нѣ се сагриме de лаї чеа ръпіторі; къ скіппетате се дп къштігаці пъшипне съпътіость, ка съ нѣ се зіпсеаскъ de храна чеа свфлетеаскъ; къ търій вървътєаскъ ші къ о не обосітъ стръданій дптр-віпцаці тóтіе тіжлочеле, ка чеа дптвпекаці съ се лаїmineze, чеа рътъчіді се се дпдрептезе, ші ла калеа адевервлій тоці съ се анимеze, ка ашіа ші тіе дп поварніка шеа дірегъторій съ'мі фіді de ажеторій, ші Фр. Вóstre се ве арътаці кредін-чіопій ісправнічі, ші гріжіторі аї тесаврлій челвік тай скіпти дектъ тóтіе вістеріїле лаїтей, ші демпі de респлата архі-пъсторізлі пострз Ісус Христосъ.

Ка ачеаста къ dopіt' pod се о птедці дппліні, фінд къ спре ачест' скоп пімік е тай кондакъ-торій, de кът о квілтеръ дпцелесвале дерегъторі-лорі статвлій преодеск атесвратъ; de ачи нѣ пот дпдествлій рекомenda, ка нѣ пытai пріп пекримата прочетіре а дпвездътврелор дп школі къштігате, чі ші пріп не обосіта а тай твлтор'я ла скопъл пъсторій свфлетенічі респнзетбре кърдій четіре, твзла фіеште каре преотъ ашіа съ се прегътєаскъ, кът' ші попоръз шіеній дпкредінціат пріп дпвездъ-тврі съпътіостью се'л denprind дп дпвездътвріле кре-динціеі челе фолосітбре, ші се'л новъційаскъ ла піміреа даторілор кресчиншчі челеї тъптвітбре, ші дпніппеа челор din афаръ из о ісксінцій ад-верат преодцаскъ се се комънде.

Іар' ка дпвъдътвра се фіе алтора фолосітбре, ші пресотвлій de вазъ збкътбре, е de ліпсъ ка къ ачеаса съ се дппрезе о піадій пекліпавіль ші de пілde біне ройіторіе, ка дпвъдъд не алдій челе de тревіпціу, нѣ пытai съ нѣ пі съ поте зіче: Докторе віндекъте не тіне дпсъшті, ші ла чеа din афаръ нѣ пытai съ нѣ се дефаіте віада лаї, чі пріп евлавій, вълнедецъ, трезвіе, дпфръпаре, ръв-дапе юзвіре de дрентате ші концепіре дела орі че de консчінців вътътъторій, съ се факъ пілда твр-меі сале, ші огінда челор de алтес конфесіїпі, ка пріп тóтіе ші інгрѣ тóтіе съ се търеаскъ челві преа дпалтъ.

Май дпколо фіндкъ ші дпвъдътвра ші віада тораці се факъ тай възетъ, ші ваза статвлій преодеск дпкъ се тай рідіка пріп дпбръкътінтеа ста-твлій ашісвратъ: de ачи ам хотърътъ, ка прекът дп тімпъл de фадъ твзла фіеште квре статв аре осевітва съї віфорі, аша ші клеръл пострз ла твзла ші ачелаші віфорі орієнтал', каре ші тай тарій поштрай лаї дптревзінціат дп тімп-

ріле челе таі dinainte, ші астъзі ъз' фолосескъ тої Франції поштрій de рітъл орієнталъ жп Бъгарія, Банат, Бѣковіна ші de аѣбрea, впвлф іешче каре преот се аівъ реверендъ къ връз, тантійъ, ші пълътърій въ къпъдінъ скрътъ ротандъ; ші пôла кът de латъ къ шіпор, статълі фіеш че кървіа по-тревітъ.

Реверенда дѣпъ колбре се фіе пеагръ, їар дѣпъ матерій, кът ва фі пріндепеа, de поставъ, de матерій, саѣ ші de тътасъ.

Бръз спре deоесвіреа demnітъділор, канонічій, прото-ші віче протопопійвор пърта рошій, їар парохій, ші професорій пътая негръ de пърд саѣ de тътасъ, їар тіеръ піч de кътъ нъ.

Мантія de орі че матерій пътая пеагръ піте фі, ші, спре deоесвіреа дерегъторійлоръ, а канонічійлор ва фі къ гълеръл рошій ші брацеле къ вътъл ѡаръші рошій таі лате; а протопопійлор жп лок de гълер пътая шіпор рошій, брацеле къ вътъл (паствор) їар рошій, пътая таі жпгесте. Їар а В. протопопійлор; а професорійлоръші а парохійлор, прікът гълеръл, аша брацеле къ вътъл вор фі пътая негръ.

Пълърія de тътасъ, саѣ de пър прекътъ ва слжі пѣтереа; жпсъ спре освіре канонічій вор пърта пе пълърій, портоң, саѣ посомант de аѣръ таі латъ къ чѣкърій таі тарі; їар протопопій їар аша, dap маї жпгест, В. протопопій ѡші парохій фашъ пеагръ de пър сеѣ de тътасе къ чѣкърій de асемене матерій.

Петръ тімпъл, не къндѣ се фіе гата зіевъ зліформъ, ла чеї de акась саѣ датъ оръндіяль, їар пентръ чеї din афаръ се префіде тімпъ de о жътътате de анѣ дела датъл ачестеі оръндіелі компътат, жп каре тімпъ фіеш че каре преотъ стръпъ се жпдатореште а шіа' прокъра, їар Фр. протопопій се провоќъ въ пътая а пъвліка ачеаста а постръ оръндіяль, чіші ла жппліріреа de жътътате de анѣ негрешітъ съ фактъ репортъ жпбоче, ка деспре чеї не аскълтъторъ съ дісплінѣ челе de лісъ.

Скопъл ачествій зліформъ фінд ръдікареа вазеі статълі преоцискъ, ші опорареа де кътъ чеї стреіні жпевши ші а перебої преотълі не ачеста вор фі датор преодій жп тóте лакръріе пъвліче, прекътъ жп фѣнкдіблеле вессеріченіч, жп адѣпърі тірепешіч аї жптревзіодія, прекътъ ші жпнайтса таі тарілоръ съї, а дірегъторійлор тірепешіч, жпкъ ші ла търъгърі пътая жп зліформъ, саѣ карет жп реверендъ а се аръта.

Maї ne үртъ овсервъндгсе ші жп прівінда кълътълі варбей о аномаліј жптре преодій, кълд впії раші, алдї варбадъ, впії пътая къ твстадъ фъръ варбъ се аратъ, фъръ de аї къпоще, преодій съпът, аї тірепі: спре штерцереа ачестеі аномаліј се компъндъ, ка съпът ачест респектъ съ се пъзгъасъ регъла клерікалъ орієнталъ, ка, каре портъ твстадій съ порте ші варбъ, ка аша износкъндгсе а фі преодій, дѣпъ статъл лор съ се естімезе.

Конфідъндѣ жп жпцелепціюеа ші жп фрагостеа ювітълі таѣ кълеръ, крід къ ва къпоще кътъ о-норе ші фолосъ ва адъче жппліріреа даторіеі сале жп ачест объектъ, ші кълд воїскъ а се орна, ші а інподові кълеръл, ші аї къштіга 'найтса латъл вазъл ші опоре, къ пеасизлтареа, ші ne жппліріреа ръп-дзелей ачештія, саѣ тогта съ ne пнпъ жп печесітатеа ачеса, ка сълі сіліт ла жппліріреа даторіеі сале, саѣ сълі десвръкътъ de сеніца ачелейа дере-гъторій, жп каре аша къ таре въкърів аї' есона пе сіліт. —

Блаж, 2 Септемвр 1851.

Фръдешче рътъпъндѣ а Фр. Фр. Востре
de віне воїтіріе

Александръ Ст. Шіблаждів т. п.
Епископъл Фъгърашълві.

О рефлексіоне за петіціоніде векі ші по-
а де пацівній рошъне din Трансільванія.

Мълдї аї пълъчерь а апъра, къ череріле рошъ-
нідор din апії ачепіті din үртъ съзвітерніте лож-
рімор преапалте ар фі продвсъ жп о парте таре
а лор пътая de впії жпполітірі ші бтепі претендюші
шіча. Жпсъ ачест фелів de ворбе сечі къ пітік пе-
се деміндеек таі віне ші таі апріг, декът къ пе-
тіціонеа пацівній рошъне, съзвітернітъ жппърата-
лій ші дітеті ла апв 1790 (Supplex libellus vala-
chorum.) Din ачесааш се къпоще къар ші жпведе-
рат, къ рошъній пайнте къ 60 апії аї автъ тот до-
ріцеле ші тревзіцеле пе каре ла авеа ші de каре
ера жпсетаді ші ла апії 1848—50, пріп үртаре къ
петіціоніде лор пе пврчед din пароксістме револъ-
діонаре, чі еле съпът традідіонале, фіндате жп а-
девърателе ші профвнд сімдітеле пъкъзгърі ші жп
пресімдзя сеаѣ інсіпкътъ, къ війтіріял лор пътая
ашеа поте фі асігърат, їар алтіптріеа пічі декът
п. Дечі фіемт єртат а таі декопія аїчі пвтеле

петідівній падіонале dela 1790 спріо таї de апробе
коопіндере а туттор.

Надібна ротъпъ се апроніе преаплекать ші
зміліть да тронка Маіестъдій Востре ші къ тóтъ
квчеріа ші суперера чере ші се рбгъ пептрз үр-
тъброле:

1) Ка пемітвреле връчосе ші ршіпътбре, към:
сферіді, ұнгъдігіді ұнтре статърі, пе
пріміді, ші алтеле ка ачестеа, каре ка ші пеште
пете стрыіне с'ай аліпіт падіе ротъпе фърь дрепт
ші дрептате, акын съ се рідіче къ тогъл, ші ка
худе пывліче пемерітате съ се ретрагъ, ші съ се
штеаргъ; апои аша пріп тіла Маіестъдій Востре
сакратісіме падіа ротъпъ репъсквтъ съ фіе реа-
шезатъ ұн стъпъніреа дрептврілор чівіде ші па-
тристиче, пріп үртаре: —

2) Надіе рғгътбре съ ice pedea ұнтре паділе
патристиче ачелаш лок пе каре лај авт, прекіт
аратъ документъ adic dela 1437 din архіва кон-
вентълі Адорпірій Маічей Domnulie de Казж-тъ-
пыштер.

3) Клергъ ачестеі падій діпъндасе de рітъл ръ-
сирітепе фърь осевіре дақъ е віт сај пе есте
зпіт ұнтрз тóтъ къ вісеріка апсанъ, към ші по-
вілітіеа ші попорвіл атът да орапе кът ші ма-
сате съ фіе сокотіт ші трактаг токта къ кіпвл
кът есте клергъ, повілітатеа ші попорвіл паділор
каре супт квприне ұн сістема вірі, ші съ іа
парте din ачелаш фолбосе.

4) Ұн комітате, скавпе, дістрікте ші ұн алте
комітітъді къ прілежвл алеңерій дерегътілор ші
а депітаділор да дерегътірій, към ші кънд се фак-
реставрадій ші пайшърі да dікастеріле de кврте
ші провінчіале, съ се факъ рефлесіе дреаптъ ші
да іншій каре ар фі а се апліка din ачестеі падіе
ұн пітър проордіонат.

5) Ачелас комітате, скавпе, дістрікте, ші ко-
наглітъді орьшепе, ұн каре ротъпій ұнтрек пе
челелалте падій къ пітърл, съші аівъ ші пітъреа
дела ротъпій; іар ұнтрз каре ұнтрек алте падій къ
пітърл, съ аівъ пітъреа dela ачелас, сај съ порте
пітъле тестекат вігаро-ротъп, сасо-ротъп сај
штергъндасе къ тогъл пітътвра аватъ dela о падіе
орі алта, съші пітързе пітъа ачел пітъле de ко-
мітат ші скавп орі dіctrіkt, пе каре лај авт піпъ
акыт dela ръзрі сај четъді, ші тоді локзіторій
прінципатълі фърь пічі о осевіре de падіе сај ре-
леце съ фіе деңдараці а аве сквтіпде ші фолбосе

de о потрівъ діпъ стареа ші кондідіа лор, съ ші
фіе даторі а пірта діпъ тъсра піттерілор ачелаш
сарчіе. Шчл. шчл. шчл.

Аї Маіестъдій Востре Сакратісіме
„преавтілідій ші пірвреа кредиточішій съ-
пші, клергъ ші статыя повілітаріз ші
чівіл аз ұнтречеі падіи ротъпе din Тран-
сілаваніа.“

Ачестеа сант пітърліе рзгътіпций. Ұнтр-
вът, къ кът есте таї твіл ұн петідівніе dela
1848-50? Діпъ аштаса піррере ава къ віт сеаі дібъ.

ОН ЧЕ.

Шіріа, ұн 12. Август 1851.

Чінє чігешіт жұрпаляле цертане din Трансі-
лаваніа каре пітъле віора локалітъді, піттвр асе-
тінpare ле фаче цертане; ші „Pesti Naplo“ каре
діпъ форма пітълів „Jozsa“ зіче съ фіе фост
тóтъ фамілія къндва магіаръ, візор се пітте ін-
шіела съ креадь, къ пе локтіріле діе ротъпій локтіе
ар фіе фост къндва тот Цертані орі Магіарі.

А демістра, къ ші діпъ веніреа Магіарілор,
карій саі ашізат ұн Напонія, акыт Ծігаріа песте
Тісъ dea дреаптга, ұн партеа стънгъ а Тісъ твіл
тімп пе ай фост Магіарі афаръ de Сасіл din Тран-
сілаваніа, (къчі Cacil ай веніт ші таї тързі) пріп
үртаре къ пе аічі пітма Ротъпій ай локзіт, ші
супт чеі таї векі — е ойектъл історіеі. Еш пітмай
піттвр зінгртатеа чедор таї стрыіп ұн історіе
вой аръта кът е de стънгаче ші некіптъ консек-
вінда din форма вервпіл пітте, адкънд віле е-
семпле п. е. Брашновап ротъп пайтіе къ кънда
аіп ші а стрефорімат пітъле ұн „Brassai.“

Кътаре D. Spitzen Жидан ұн апз 1849 ші а
ттат пітъле ұн „Negyvári.“ — Акыт дақъ фаміліліе
ачесте вор ретъпніе не магіаре, песте къ-
тева зеіт de алі пітесева зіче къ еле ай фост о-
датъ фамілій магіаре? —

Тот пітъле атът фаміліаре, кът локале аре
чева ұнсемпіттате ұн літва ачеса, din каре 'ші
трае орініеа, іаръ дақъ ұнсемпіттатеа сар афла
ұн таї твілтіе літви, дебзе жудекате черквастъ-
ріле, ұн каре сај дат пітъле. Сінгра форма пічі
кънд аратъ орініеа. Аша:

„Jozsa“ дақъ пе Іосва Жидан, пегрешіт віне
din Іосе (Іосеф сквртат,) піттвр ачеса пічі съ афль
ұнтрз пітъле стръвекі магіаре, пічі аре ұнсем-
піттате ұн літва магіаръ. Аша Шіріа каре аре

Дисемпътатеа ѝп літва попорвлі, де каре е сі-
сват квівітвя, нз а авт ліпсь се дипримте дела
Маріарп „Sirja“ квт воеск впї; ама din Сат-маре
Szathmár, din Бихаріа, Віхар шчя. Ачесте акт аѣ
формъ таїаръ, дар нз ші дисемпетатеа, каре пъ-
таї ѩп літва постръ се афль. Аша сътвѣтеп аѣ
сътвателі ші аѣ лзат пътеле пегрешіт de аколо,
къ ѩп прѣшта Моръшвлі фїнд къ тіліціа, локзі-
торій de аколо, авеа ѿрдінз сервідівлі пе сът-
вѣть, ретасеръ къ пътреа сътвателі; дар пічі
чтвра de врео лібертате, дзпъ каре сар фі пътят
помі „Szabadhely“ нз се штіе. — Малте сът ші
de ачеле, але кърора дисемпетате е аскіпсь ѩп
стъръформареа, аѣ ѩп скімбареа пътвей къ тотвя.
Че Marjap din adinc аѣ фъкът, ші фак път ші
астьзъ.

Е de дисемпрат къ тълте пътне саї іскат ші
din ватере de жок. Міратевеї дакъ звтріпеле din
пърділіе тълтеле ші кампапеле вісерічій рот.-кат.
— нз вор ретъпреа къ пътірі таїаре, дзпъ ѩп-
скріпдівліе ватжокврітбре че се tot пнпъ ла
реедіфіката. —

Деспре матеріа ачаста сар пътреа тълт скрів,
дар о лъсът скрѣтаторілор історіч. N. I.

В А Р И Е Т Ъ Д І.

Дакъ пътчіріе матеріале сът парте фолосі-
тбре ші трезвічосе трезвівлі; къ кът таї таре
пътчіріе спірітваме, адекъ: кълтвра трезве пре-
ферать, пентръ къ ствдівлі ердітв пътреши съ-
флетвлі къ о статорічіе пътъ ла тортьпт ѩп
тотв кървслі відеї, преквт зіче Чічero ѩп ораціеа
пентръ поетв Arrixia: ствділе (дзвдътвріе) крескі
тінерецил, десфьтеазъ вътвръпецеле, ореазъ фе-
річірек, ѩп неказзрі хъръзеніе скъпаре, ші тъп-
гъре, не десфьтеазъ а касъ, нз не ѩппедекъ ѩп
каззеле пъвліч, къ пої ѩппоптеазъ, къ пої къль-
тореске, къ пої ші ла лвквріе кътвамлі. Кълтвра
дись се котвікъ пріп літере, деспре акврорѣ ін-
вентаре аѣ фостѣ, ші есте тълт коптроверсіе,
Варро скрів, къ ле-арѣ фі інвентатѣ Епітепії,
Acipienї аdevereazъ къ еї арѣ фі інвенторїї, Плініе
зіче къ чеї веї авеаї 16 літере, юар Паліmedѣ ѩп
ресфель троапѣ арѣ фі маї адъофітѣ 4. Аристотел

скрів, къ веїтвіа арѣ фі автъї 18 літере, 2 ле-арѣ
фі інвентатѣ Паліmedѣ, чеделалте 2 Епіхармѣ, ш-
аша с'аї ѩпплінітѣ 22. Лвакъ поета романѣ ар-
гентеазъ въ Фініченї арѣ фі інвентатѣ літеріл, ші
къ Kadmѣ фінічеанвлі ле-арѣ фі adsc ла Гречѣ.

Phoenices primi, samae si creditur, ausi.

Mansuram rudibus vocem signare figuris.

Адекъ: дакъ ее кріде файтѣ, Фініченї маї
житѣ аѣ ѩпдръзпнітв квітвіле але дисемпта къ
фігурѣ. (літере.) Романї аѣ лзат літеріл de ла
Гречѣ, каре ле-арѣ адонтатѣ, ші ле ціпш ші астъзі
челе твї твіле попоаръ квітвіле але Европеї.

Дакъ інвендіа ачеста есте чеа маї повіль,
твіле алтеле съптѣ парте фолосітоаре впіверсівлі,
парте інтересвлі партіквларѣ; нз тоате ачесте орї
че інвендіе комендеазъ ценіеа інвенторвлі съї.
Аша Плініе ѩп картеа а 7 скрів къ Піродѣ січіліа-
пвл арѣ фі інвентатѣ съпърътінтеле къ кретен-
неа. Претѣ арѣ фі інвентатѣ съктвріе. Пентесіліа
амазоана сенквреа. Счідї арквлѣ, ші сецеата. Фе-
ніченї валіста, ші фінда (ташінѣ de арпкватѣ
петре ші а. ѩп ресфель; коїфвлѣ, сліда, ші савілѣ.
Тессаліенї оштіреа de пе каї. Феніченї ресфельвлѣ
тарітімѣ, кърора пе лъпгъ інвентареа літерілорѣ,
се дисвішеше ші лавда пътвріе (преквт ѩп съза
de тіжловѣ Венедіепілор, еаръ актв ѩпглілорѣ.)

Романї чеї веї тої піртав варке, Варро зіче,
къ ѩп Roma 465 апї нз ера пічі ѹп въркірѣ,
Мена маї 1-її аѣ adsc въркірї dіn Січіліа ла
Roma, пентръ карї аѣ фост таре чеартъ. Плініе
Щп картеа а 7 скрів, къ Счіліо Афріканвл ші
Азгастѣ аѣ фостѣ 1-її ла Roma карї ѩп тóтє зі-
ліле се въркіреаї.

Оролодї (ческорпіч) веїтвіа авеа de 3 соїврї:
Соларів, каре лаї інвентатѣ Anaccimenѣ Мілесівлѣ,
дісчіпвлвлѣ лаї Anacimandр. Челлѣ de апї ѽлѣ
інвентатѣ ла Roma Счіліо Насіка, юар челлѣ de пъ-
сіпѣ (клепсідра) ѹп дісчіпвлѣ ал філософвлѣ Та-
летѣ. Варро зіче къ: Roma аѣ фостѣ 595 апї фъръ
de оролодї.

Малте се факѣ ші din o амвісіе глоріоасъ, ка
de аколо съ ее къптице лавда; аша Ninѣ се лавдѣ
къ ар фі інвентатѣ ресфель, Семірамі к'аї фънѣт
твіле edifічї, Alessandrѣ челлѣ таре аѣ перегрі-
пватѣ твіле църї. I. Чесарѣ с'аї оштітѣ de 52 орї,
Чірѣ аѣ окнітв Acia, Appікалѣ крѣдѣ ресфель
аѣ піртатѣ къ Романї. (Ba зрта.)